

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-ut. 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESETŐJE.”

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felhatalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor terfoga . . . . . 6 kr.
Egy yedig minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetés legezészerűbben posta-utalvány útján eszközölhető — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A költségvetés.

A nép-filozófiának egyik legsarkalatosabb tétele az, hogy csak addig kell nyújtózni a meddig a takaró ér. E böles mondásnak nemesak akkor van megbecsülhetetlen értéke, mikor elérhetetlen vágyak keletkeznek az emberben, hanem különösen akkor, mikor biztos tudatában van annak, hogy a tovább nyújtózkodás soha helyre nem hozható veszteséggel s nem ritkán a legnagyobb veszéllyel jár. A mai Magyarország ezer számba szolgáltatja a szomorú példát Főurainknak, birtokos nemességünknek alig egy csekély része ismeri az említett közmondás igazságát, azért a legnagyobb rész addig nyújtózkodott, míg az őseitől öröklött szép vagyon felett megütötték a dobot: a takaró nem ért a szenvedélyek végeig s a hiányt az addig megvetett munkának kellett pótolni. De már akkor késő volt megtanulni azt, hogy az embernek meddig kell nyújtózkodni.

Megdönthetetlen az igazság egyesekre épen úgy, mint erkölcsi testületekre.

Városunk addig nyújtózkodott míg a takaró elfogyott: eléinte csak a lábujjhegy látszott ki, most már künn van az egész láb. A mérleget megcsinálták valahogy a megelőző években, de olyanformán, hogy a deficit fátyol alatt volt s csak az avatott szeműek látták, hogy a takaró mindig rövidebb, — a látszat azonban eléggé megnyugtató volt arra, hogy adózó közönségünk ne fizessen községi rovatalt.

Most egyszerre beütött a menykő: a hiány megközelíti a tízezer forintot. Nem döbbenünk meg az összeg nagyságán, mert előre tudtuk, hogy lejtőre jutottunk. De két kérdésre mégis szeretnénk választ kapni. Egyik az, hogy e hatalmas hiány nem volt-e látható már akkor, mikor a regálé megváltásáról szóló törvény az állam kincstárát boldogította, városunkat pedig megrövidítette? A mint hogy nem látható-e előre már most is, hogy a fedezet XX. d) pontja alatt bevételként jelzett 13 ezer forint három év mul-

va már csak a levegőben lesz? Ha e már is be következett szomorú állapotról az adózó közönség sorsát szívén viselő város-atyáknak pár évvel ez-előtt fogalmuk sem volt: tartózkodunk érdemleges bírálatot mondani az egész költségvetésről. De ha látták a már bekövetkezett bajt, miért nem igyekeztek segíteni már akkor oly formán, hogy közönségünk a pótdadó terheivel lassanként ismerkedjék meg? Miért kellett e deficit összegét oly magasra engedni, hogy egyszerre 40—50 százalékos pótdadót kelljen újvíj ajándékolni a közönség nyakába zudítani? Oly kérdés ez, melyre a feleletet könnyen megmagyarázható érdeklődéssel várja mindenki.

A másik kérdés az, hogy miután a tervbe vett s már köztudomásúvá lett 25—30 perzentos pótdadó a hiányt nem fogja fedezni, nem különösen akkor, ha a jelzett 13 ezer forintos tétel rubrikájában csak zérusok lesznek jelentő szám nélkül: mennyi lesz a fedezetlen hiány s mennyi lesz a pótdadó három év múlva?

Különben az is érthetetlen, hogy az a 13 ezer forint miért nem szerepel a kiadások között, úgy mint egy már évek óta nagyon is terhelő adósság kamatainak és tőkájének törlesztésére fordított összeg?

A költségvetés száraz adatai úgy, a mint a lajstromba fel vannak véve, nem megnyugtatók. Valami magyarázat okvetlenül szükséges arra, hogy megérthessük a deficit keletkezését s be-nyugodjunk abba a kényeszerű helyzetbe, melybe jutottunk. Azok, kik a tanácsban és képviselőtestületben már évek óta vezetik a város gazdasági ügyeit, kik a költségelőirányzatokat évről-évre szentesítik, nem csekély szolgálatot tennének, ha az adózó laikus polgárokat is felvilágosítanák arról, a mit ők talán nagyon bölesen tudnak, hogy a szükséglet egyetlen tétele sem törülhető s erről a közönség minden kétséget kizáró módon meggyőződne.

Hogy pedig e felvilágosításra szükség van,

nemesak az indokolja, hogy már januártól kezdve hatalmas pótdadó fizetésére leszünk kötelezve, hanem az is, hogy pár év múlva a tervbe vett perzent kétszerese sem fog talán elég lenni arra, hogy rendezett tanácsú városunk, mint ilyen, a bukás szélére ne jusson.

A közigazgatási bizottságból.

M-gyénk közigazgatási bizottsága e hó 12-én tartotta rendes havi ülését Hámoss László főispán ur elnökelete alatt. Jelen voltak a szakelőadókön kívül Szentiványi Árpád, Fáy Barna, Szentmiklóssy István, Mihalik Dezső, Máriássy Andor, Heveßy Bertalan, Marton János választott tagok.

A közigazgatás menete szeptember havában semmi akadályba nem ütközött.

Az inség bekövetkezésétől mines mit tartani, mert bár a termés sok helyen a középszerűn alóli is volt, a gabona árak emelkedése pótolja a veszteséget, míg a felvidék népe elegendő keresetet talál az örvendetesen emelkedő gyáriparnál.

Rédlován, Felső-Sajón fellépett a ragályos száj- és körömfájás. Meggátálása céljából az alispán megtette a szükséges öv- és gyógyintézkedéseket.

A lovak között 5 takonykóros eset fordult elő. Hogy jövedelmező lötenyésztestünk nagy kárára ez tovább ne terjedjen, a legszigorubb intézkedések megtéteket.

A Dickmann-czégre, melynek két társa rimaszombati polgár, a város kivette a községi pótdadót, bár ez alól a polgárok eddig fel voltak mentve. Nevezett cég társai ez ellen még 1889-ben felfolyamodtak a közig. bizottsághoz, mely azon az alapon, hogy a cég tulajdonosai polgárok s mint ilyenek a községi pótdadó fizetése alól fel vannak mentve, Rimaszombat képviselőtestületének határozatát feloldotta. A belügyminiszter azonban, hova ezen ügy harmadfokulag került, kimondta, hogy a cég nem tekinthető polgárnak. Ennek alapján kivetté a községi pótdadó, a cég most újból felfolyamodott, de a közig. bizottság megerősítette az elsőfoku határozatot, mivel e tekintetben már legtöbbször foku döntvény van, bár a bizottság tagjai ettől eltérő nézetben vannak. Egyéb-irint most, mikor a polgár és nem polgár egyaránt köteles lesz a községi pótdadót fizetni, ez már elvi jelentőséggel nem bír.

A miniszteriumnak azon rendelete, mely szerint a közbirtokosok jövőre írásbeli megintésekkel hivatdók fel a községi pótdadó befizetésére, mint oly intézkedés, mely

T A R C Z A.**Délvidéki és Aldunai kirándulásom.**

V.

(Csernócölgye. Herkules fürdő. Baziástól Zimonyig.)

Orsováról korán reggel indultunk a Herkules fürdőbe, mivel kellemesebbnek látszott kocsikon. Utunk elragadóan szép és élvezetes volt. A szives orsovaiak igéretükhöz híven, szintén velünk tartottak. Ismerős, nem ritkán hájos ajkak magyarázták s mutogatták a vidék egyes elbűvölően szép részleteit, a szerint, a ki mily szerencés volt e szives férfi avagy keeses és kedves női „ciceróné”-t bírní utitársul. A smaragd színű Cserna völgy, mely mindinkább szűkült, haladtunk felfelé, felette érdekes s meglepő látvány a Bella Reka folyó, melynek tejszínű habjai alig akarnak összekeveredni a Cserna szép színű vizével. A kiránduló társaság Toplecz faluban egy verandás kis koresmában kitünő kedélyhangulatban költött el egy kis villásreggelit: szives kalauzaink felhívták figyelmünket a koresma felett álló hatalmas sziklafalra, melynek oldalain a római időknek híres fürdőmaradványai még most is láthatók, habár annak jelentékeny részét a vasuti vonal miatt el kellett rombolni. A koresma alatt pedig a Csernán egy fahíd visz át, alatta oly mély a víz, hogy a környék egy mondát kötött e tiszta, gyönyörű kék színű víztömeghez. Egy király leány, kinek elbűvölő szépsége mindenkit megigézett, kinek kezeért számos királyfi esengett, azon feltételhez kötötte keze elnyerését, hogy a ki e hídról általa a Csernába dobott aranykulesot felhozza, azé leendő. Egy épen jelenlevő daliás királyfi utánna ugrott, a mint a Csernába ért, aranyhállá változott, de a kules oly mélyre esett, hogy a királyfi még nem találhatta, hanem még mindig ott uszkal és keresi az aranykulesot. Rövid mulatás után ismét utnak indultunk, a völgy mind szűkebb és szűkebb lett, meredeken, de még is lejtősen emelkedtek ki a szép formájú hegyek, gyönyörű partiekat képezve, melyeknek egyik legcsinosabbika Peeneseska falu tája. A völgynek egy hatalmas kanyarulatánál végre előtűntek a Domogled merész sziklafalai, melynek tövében van hazánk fürdőinek gyöngye: a Herkulesfürdő. A természet pazar jó

kedvében összes ékszeréit e helyre halmozta s az emberek utánozni kívánván e pazar természetet, a szépet, hasznost és kellemest oly remek öszhangban egyesíték, hogy az ember elbűvölve bámulja a természetet és az emberi kéz által alkotott e paradicsomot. — Maga a Domogled hatalmas sziklái megkapók, a ki látta a sztraczenai völgy közepén kiemelkedő hatalmas sziklafalat, az el tudja képzelni; csaknem oly természetű, de magasabb annál és homlokzata sokkal, de sokkal nagyobb. Alatta folyik a Cserna, völgye oly keskeny, hogy egy-két épület kivéve, a fürdő legnagyobb része terraszosan van építve. Magán a folyón szépen kiépített köhid s több elegans fa-és vashid vezet át; hogy mint hegyi folyó ne rakonezát-lankodjék, több emelet magasságu köfal közé van szoritva. A fürdő központja a „gyógyterem.” Hatalmas arányokban emelt palota, földszintje csupa elegans kereskedés és fényűzéssel berendezett nagy terem.

Előcsarnokaiban, s előtte fekvő terraszos művészi-zen berendezett sétányan van a fürdőközönség találkozó helye. Ez a hely különösen késő délután és estéinkint a társadalmi élet központja. Magyar, német, szerb, de különösen román a társalgás nyelve, a szomszéd Románia gazdagabb osztályának felkapott fürdője ez. A gyógyterem fedett sétány köti össze a Ferencz József és Rezső udvarral, mindkettő a legfinomabb izlést is kielégítő modern palota. Csak egy koesi ut választja el ezeket a Cserna partján fekvő Erzsébet nyaralótól, melyben hazánk szeretett királynéja lakott, mely egyszerű de esinnal készített, tornyoskával bíró egy emeletes épület. — A gyógyteremmel szemben a Cserna más partján fekszik a „Szapáry-fürdő”, a Herkules-fürdő legihatalmasabb épülete, közepét szép kupola díszíti. Felette kár, hogy oly mélyen van építve, imponans arányai nem tűnnek kellőleg elő, a magasabban épített többi kisebbszertű paloták is jobban imponálnak. — Másik, úgy látszik régibb része a fürdőnek a feljebb fekvő Nándor, Ferencz és Teréz udvarok, ezek mind össze vannak építve s egy nagyobb város gonddal kezelte esinos utcajéként tűnnek fel. Van nem rég épült elegans orpheuma, mely tulszárnyalja a pesti orpheumot, gyógytára, több vendéglője, épülete, különösen esinos a görög keleti kápolna, sok fürdő helyisége, minő a Herkules-fürdő, Lajos, Karolina, Erzsébet, Mária

és Ferencz fürdő. Fürdőszobáinak száma meghaladja a 100-at, nem is említve a sok társas fürdőt, uszodát, masszage és tornatermet. Vize oly meleg (37°—56°C.), hogy hűteni kell fürdés előtt, annyira kénes, hogy a fürdő felett vezető erdői sétányokon meglehetősen nagy magasságban is erősen érezni. — A völgy felett emelkedő hegyek több órajárára kényelmes sétányokkal vannak ellátva, pihenő helyekkel sűrűn berendezve, fedett pavillonok vannak építve az ugynevezett magaslatokon, melyekről festői látványt nyujt maga a fürdő. Sőt a Domogled magas tetejére is visz séta-ut, de erre felmászni már csak a turista hajlamokkal bíró vendégek vállalkoznak. Barlangja is van a fürdőnek, az ugynevezett „Rablóbarlang.” A monda szerint Herkules nevű rabló lakott benne, s innen tette garázdálkodó kirándulásait, végre megesieték. Az elfogott rabló kegyelmet kért, oly kitünő meleg forrást ígért mutatni, melynek forrását kezével kitarítani nem bírja. Őreit a mai Herkules fürdőhöz vezette s kegyelmet nyert. Sokkal valószínűbb a másik versio, mely szerint Traján római császár idejében fedezte fel egyik vezére, ki eszából itt meggyógyulva, az egészség és erő megtestesítőjéről Herkulesről nevezte el e fürdőt. Nem részletezem tovább a Herkules fürdőt, mert leírni ugy sem tudom, azt látni kell. A Kazánszorost megnézni, a Herkules fürdőben időzni, — felséges élvezet! — Elragadtatva a fürdő természeti és mesterségesen alkotott szépségeitől tértünk vissza Orsovára, hogy folytassuk programmszerű utunkat.

Még egyszer élveztük a Kazánszoros remek szépségét, még egyszer lámultuk utóérhetlen fenségét, aztán exevtünk fel a Dunán Belgrád felé. Utunk a Dunán Baziáson felül is, habár megközelítőleg sem oly fenséges mint a Kazánszorosban, szép és élvezetes volt. Maga a folyam nagy víztömege, gyakran egy kilométernél jóval nagyobb szélessége, élénk benyomást gyakorolt. A Duna több kisebb-nagyobb szigetét képez, melynek füzesei s vadon benőtt partjai a „senki” szigetere emlékeztettek. A magyar parton termékeny síkság terül el, látni a hajóról a vereszi várhegyet jellegzetes tornyával, a kudriczi, oraviczi hegyeket sötétleni; a szerb parton változatos dombvidék van, sok helyt szőlővel beültetve. A falvak itt rendszeren a domb oldalában fekszenek, szétszört házak,

a már is tulhalmozott községi bírák teendőit felesleges módon szaporítja, nem igen fog czélszerűnek bizonyulni.

Hozzá hasonló azon helygymnáziumi rendelet, mely szerint külön kimutatás terjesztendő fel arról, hányszor jelent meg minden egyes bizottság a havi ülésekben és hányszor mulasztott? Oly tisztelhetbi állásnál, minő a közig. bizottsági tagság, mely nemesak idő, de pénz áldozattal is jár, a kontroll ily fokozása alig lehet indokolt s könnyen megeshetik, hogy nem fogadják el ép azok, kik a közügynek legnagyobb szolgálatot tehetnének.

Adóban 16706 firtal kevesebb folyt be mint 1890. évi szeptember havában. Egyenkint befolyt pedig:

a) egyenes adóban és hadmentességi díjakban 63302 firt, vagyis 22041 firtal kevesebb, mint tavaly

b) jog- és helyegilletékben 11036 firt, 564 firtal több.

c) italmérsi adó és illetékben 28395 firt; 120 firtal több;

d) a dohány jövedékből 21720 firt, vagyis 3292 firtal kevesebb, mint a múlt év szeptember havában.

F. é. augusztus és szeptember havában összesen 35658 firtal kevesebb folyt be, mint tavaly ugyanezen hónapokban.

A kisdudóvadi törvény intézkedéseinek fogantatása czéljából összeíratta a bizottság a 3—5 éves gyermekeket, a miniszternek pedig jelentést tett az e tekintetben eddig tett intézkedésekről és azok eredményeiről. Köztudomásu ugyanis, hogy nálunk ezen ügy már egy évtized óta örvendetes fejlődésnek indult. Csak 3 községünk van hol a törvény értelmében még állandó gyermek-menhelyet állítani kell, míg a rendes kisdudóvadi száma 12, a menhelyeké pedig 30.

Szilíczen mástól száz ref. tanköteles mellett csak egy tanító van. A tornai egyházmegye kötelezte az egyházközséget egy második tanterem építése és segédtanítói állomás szervezésére. Az erre eléinte hajlandó hitközség később ellentétes álláspontot foglalt el. Az egyházmegye megkeresésére ennél fogva a bizottság szigorúan kötelezte a hitközséget, hogy a segédtanítói állomást azonnal szervezze s bérhelyiséget vegyen ki addig is, míg a folyó tanév végéig a második tanterem kiépíthető. A határozat fogantatásával rosznyói járásbeli főszolgabíró bízta meg.

Az építészivatali jelentés alkalmából Farkas Ábrahám közigazdasági előadó ajánlotta a kir. mérnöknek, hogy az államuton eddig használt trachyt helyett a kavicot használja fel kiszórásra. A kir. főmérnök ezen kívánságot lehetőleg figyelembe venni ígerte oly utrészekben, melyeken a forgalom kevesbé élénk.

Ugyancsak Farkas Ábrahám indítványozta annak kieszközölését, hogy a törvényszéki rabok megfelelő biztosíték mellett, kiterjedtebb gazdaságokban mezei munkára igénybe vehetők legyenek.

A bizottság ez ügyben felterjesztést tenni határozott.

A város művelt közönségéhez.*)

Városunk társadalmi élete régóta haldoklik s ha egészben nem is pusztult még el, csak egyes szűk körökbe szorult s az intelligenciát egy magaszosabb czéltől nem összpontosítja.

Pedig valótlan állítana, ki azt mondaná, hogy Rimaszombatnak nincsen értelmisége; van bizony, csak az a baj, hogy nincsen semmiféle kapcsolat, mely e tehetségek működését egyazon czélra egyesítené, munkásságukat az egész intelligenzia érdekében és javára gyümölcsöztetné.

És ennek hiányát legsajnosabban épen azon a téren tapasztaljuk, mely kíváran hivatott a társadalmi élet felvirágoztatására, s melynek javára viszont maga az életrevaló intelligenzia leginkább értékesítheti istenadta tehetségeit, — értem az irodalom és művészet pártolását.

*) Egy helybeli minden szépért, jóért lelkesülő fiatal embertől vettük és adjuk e sorokat. Szerk.

aranyos tetejű tornyok s templomok jellemző közös tulajdonai. A Morva folyó két ágon jő be, ezek egyike egészen el van izaposodva. A partokon egymásután tűnnek fel: Brankovics várának Szendrőnek háromszög alakú romja 27 tornyával, e vár falait a Duna hajjai mossák. Magának Szendrő városának igen szép a hegyoldalba épült székesegyháza, kiépített rakpartja, úgy látzik élen kereskedelmi forgalma van; a kinyúló hegyen épült Ráma várának romjai. Rámától kezdve Dubroviczáig egy igen nagy sziget az Osztrovo szigete a Dunát ismét szerte felett kiszélesíti. Majd a Fruska Góra, közepes emelkedésű erdős hegység látszik a Duna jobb partján.

Különösen feltűnő Pétervárad hatalmas földdel fedett falával és messzire elterült erőművel. Újvidék esinos házaival, számos tornyával. Egymásután tűnnek el Karlovic, Kamenitz stb. Az Ujlakiak fészke Illok vára imponálólag emelkedik ki, sajátos alakú sziklára van építve. Drávafoknál a Dráva, Slavkamennél a Tisza ömlik be, mind oly látvány, mely megragadja a szemlélt! Késő este volt már midőn kiszálltunk Zimonyban, hogy ott töltve az éjszakát, másnap Belgrádba rándulhassunk.

Perjessy László.

A radnóti apostata.

Nagy szó ez, még így leírva is, hát még valóságban! Az erős Radnótnak, hogy lehet ilyen gyenge fia? Hát nem igaz volna már a költő éneklése: csak sást nemzenek a sasok? Pedig ott a sásfészekben mindig kálvinista gyerekek pelyheskedtek! No de változnak az idők, így gondolkozott magában Vas Janesi, a ki odahagyta a faluját, s elment a nagy világba szerencsét próbálni. — Nagyon bántotta a Pósa Lajos diésősége, a ki mindjobban-jobbán megaranyozza Radnótot, az ő edes szülőföldjét egy országra vagy talán világra terjedő fény sugaral. — No hát Vas Janesit se hagyta ez a sugár nyugodni, csak hogy ő nem pennával, hanem di kocsival akarta Radnót nevébe vénsi halhatatlan érdemeit.

Jártában-keltében eljutott Miskolc városába. Hej! gyönyörűsége egy hely az! égbenyuló sugár tornyokkal,

Ne mondja senki, hogy ebbeli köteleességünknek eleget teszünk, ha ellátogatunk néhanapján a színházba. Rimaszombat értelmisége többre is rendelkezik anyagi és szellemi erővel: módjában áll, hogy külön állandó tűzhelyet rakjon az irodalomnak s művészetnek, hol lelke sugallata szerint áldozhasson az arra hivatott egyén egy oly közönség támogatása kíséretében, melyet oda az eszményi szép vonz!

Azt kérdik önök, uraim: miért éppen csak az irodalom és művészet?

Vajjon lehet-e a társadalmi életnek szívet nemesítőbb, lelket emelőbb, egész szellemi lényé művelődésének méltóbb tárgya, mint az irodalom és művészet? Hisz a mit felekölt elme nagyot s nemeset gondolt, szív valaha érzett, — az irodalom s művészet alkotásaiban feltaláljuk!

Avagy esetelnünk kell-e azon mozzanatok hosszú láncolatát, melyek az irodalom s társadalom kölesönös egymáshatásával szellemi fejlődésünk mai magaslatára elvezérlének? Nem elég-e csak arra utalnunk, hogy a művészetek istápolása nemzetünket a nyugati civilizáció színvonalára emelte?

De azért, ha büszke önértettel tudjuk is azt, hogy a művelt népek sorában megállja helyét a magyar, nem ment föl semmi azon kötelesegtől, hogy apáink példáját kövessük; mert ha örömmel vettük bírtokba örökségünket, a következő nemzedék joggal várja tőlünk, hogy gyarapítva, növelve adjuk neki át. És ne higgye senki, hogy nincsen a mivel e nagy feladat betöltéséhez járuljon; hiszen millió meg millió porszemecske alkotja együtt ama helyet, melynek bérczéről gyönyörködünk a felkelő nap ragyogásában.

Ily eszmék vezérelnek, midőn azt kérdjük: *miért ne lehetne városunkban is olyan kör, mint Aradon a „Kölesy-egylet”, Pozsonyban a „Toldy-kör”, Sopronban az „Irodalmi és művészeti kör” s egyebütt mások, góczpontjai e városok értelmi társadalmának?*

Miért ne lehetne nálunk is egy magasabb értelemben vett „Tompá-kör”?

Hiszen a mai korban, mikor az ismeretek rengeteg tömege, minden sokoldalúsága mellett is, egyoldalúságra kárhuztatja az embert: az ilyen irodalmi és művészeti körök behatós eszközei az általános művelődés előmozdításának.

S a ki nem tekinti elfogultan önlékét, az örömmel ragadja meg az alkalmat, melyet azok heti vagy kéthetenkénti előadásaikban, ismeretei gyarapítására, érzelmi világa gyönyörködtetésére nyújtanak.

Miért ne lehetne nekünk is ilyen körünk, a hol hetenként vagy kéthetenként különböző szakbeli, komoly tanulmányi vagy szépirodalmi, nemesen szórakoztató előadást hallgatnánk? Hol az arra hivatott egyén el-elszavalná egyik-másik jeles költőnk művét, vagy ahol ének- és zene-előadások nemesítenék a napi foglalkozás alatt görnyedő kedélyt?

Ilyen körünk miért ne lehetne nekünk is?! E felszólalásunkat azon szent meggyőződésünk sugalja, hogy nemesak lehet, hanem régi mulasztást ütünk helyre ilyen körnek alakításá-

nagy mennyei kastélyokkal, a miknek még az ablaka is olyan mint az ajtó. Sohse látott még ilyet Vas Janesi, pedig Szombathban is megfordult, meg odabaza is ugyan díszeskedik a nagy templom, csak hogy annak nincs tornya, csak a büszke radnótiak fantáziájában, meg Miks uram tervén.

Mindennél szebb és gyönyörűsegebb volt azonban Vas Janesinak Miskolcon egy eszmadia familiának ékes virágszála, a ki a Janesi kedveért akár Angyal Piroskának nevezhetünk, mivel hogy ő csakugyan az égből valónak gondolta. Az volt a paradicsomi élvezet, mikor ő vasárnap délutánonként sétálthatott ablakjuk alatt, s egy lopott édes pillantást válthatott vele. Még ha igazi vasból lett volna is, megolvadt volna Vas Janesi. De még sem olvadt meg, csak eltört.

Mikor már sokáig sétálthatott az ablak alatt, egyszer — óh kéjek keje! megszólította az ablakból Piroška:

— Hát miért nem jön be hozzánk?

— Szabad? — rebegé Janesi fuvolaszerű hangon.

— Hogyne!!

Ez a szabad volt az ő törekenységének az oka. Mert később aztán több is volt szabad. Szabad volt pl. a gyönyörűsége Piroskát vasárnaponként elkísérni a mindszenti pápista templomba, sőt — eretek létere — szabad volt vele együtt még a misén is részt venni. Nagy boldogság az, mikor a buzgóságban két szív összeforhat. Hát hogy kerülhetné az ki az Isten hűséges szolgálatait figyelmét! . . .

Janesi nem rejtegethető tovább dülő szerelmét, ki-tört a leány előtt:

— Piroška, én magát borzasztóan szeretem, akar-e feleségem lenni!?

A leány lángoló szemekkel nézett reá, aztán karjaiba omolva susogá:

— Akarok!

De hirtelen meggondolta magát, s kibontakozott:

— Hanem tudja-e, hogy nagy baj van?

Janesi megrémült:

— Micsoda?

— Az, hogy maga kálvinista, én pedig buzgó kálvinista, s csak úgy nyerünk áldást frigyünkre, ha . . .

— Ha!?

val, különösen most, mikor az unalmas őszi és téli estéknek nézünk elébe!

Ugyanezért ez eszmét azon édes reménység-gel pendítjük meg, hogy az érdeklődők hozzá-szolása s az illető tényezők tömörülése után az *ige testté válik!*

Helybeli hírek.

Személyi hírek. Hámos László főispán e héten a székvárosban időzött. — Dr. Bernát István, országos ipariskolai tanfelügyelő a múlt héten itthon tartózkodott s királyi tanfelügyelőnk kíséretében vasárnap meglátogatta a tornallyai ipariskolát, honnan még az nap este, hivatalos kiküldetésben, egyenest Prágába utazott, az ottani országos kiállításán tanulmányokat gyűjtendő.

Díszes közebed. Folyó hó 26-án az Andrássy Gyula és Manó grótok arezképeinek leleplezése alkalmából a főúri család jelenlévő tagjainak tiszteletére fényes köz-ebédet rendez a vármegyei tisztikar. E közebédre a járási szolgabírákhoz és városi polgármesterekhez kiküldött aláírási ivenek a jelentkezők száma meghaladja a százat. Az ebéd a „Három rózsza” nagy termében lesz s egy couvert ára 6 firt.

Nyugalomba vonult Hudoba Sámuel a rimaszombati takarékpénztár nagy érdemű pénztárosa. Negyedszázadnál hosszabbra nyuló hivataloskodása alatt mindig hű és lelkiismeretes munkása volt az intézetnek, melynek megerősödése és virágzó állapotba juttatása körül rendkívüli érdemeket szerzett. Az ő működésének tulajdonítható nagy részben, hogy a közönség bizalma az intézet iránt már évek hosszú sora óta teljesen megszilárdult s a vármegyei pénzüzetek között első rangu helyett vívott ki magának. Az igazgatóság derék pénztárnokának érdemeit teljesen elismerte és méltányolta fennállásának 25 éves jubileuma alkalmával is, s legközelebről érdemeinek jegyzőkönyvben való megörökítése mellett fogadta el nyugdíjaztatása iránt való kérvényét, részére 1200 firt nyugdíjat hozván javaslatba, a közgyűlés tagjainak egy szívvvel-lelékkel való hozzájárulása reményében. A nyugalomba vonult pénztáros már hónapok óta gyengélkedik; előre haladott kora s betegsége által indokolta visszavonulását. Helyét az igazgatóság Lengyel Sámuel könyvvizsgálóval töltötte be, kinek ép úgy, mint érdemes elődjének, működése elé az intézet külső és belső tagjai teljes bizalommal tekintenek.

Műkedvelői előadás. A helybeli nőegyesület választmánya felkérte a műkedvelő társulatot, hogy egy előadást rendezzen, lehetőleg még e hó folyamán a nőegyesületi pénztár javára. A műkedvelő társulat e felkérés folytán, Csiky Gergelynek legújabb gyönyörű vigjátékát „Nagy-mamá”-t szándékszik előadni, melyre a szereplők már mind meg vannak nyerve. A hölgyek közül a következők vállaltak szerepet: Geese Teréz, Soós Irén, Miskolczy Margit, Kishonthy Anna, Jeskó Sári, Simkó Endréné s a legifjabb nemzedékből még néhányan; férfiak közül: Lőrinczy György, Dr. Veres Samu, Dr. Kalocsay Béla, Kostyál Gyula, Soós Miklós, Bodor László. — Az előadás napja még nincs megállapítva.

Iparos ünnepély Rimaszombatban. Ritka lélek-emelő, szép ünnepélynek voltunk szem- és fültanui folyó évi október hó 11-én délután 2 órakor a „Három Rózsza” nagytermében. A „munka” és az „ifju munkás kéz” ünnepelte megérdemelt diadalát! . . . Ugyanis a folyó évben Nagy-Váradon rendezett „országos iparos segéd- és tanonez munka-kiállítás”-on részt vett és kitüntetésben részesített iparos ifjak között ezen a napon osztattak ki a díszesen kiállított oklevelek és pénzjutalmak. A nagy-váradai munkakiállításra a rimaszombati iparos ifjuság által elért szép siker arra ösztönözte Rimaszombat város ált. ipartestületének derék elnökségét, hogy az iparos ifjuságnak, a további önképzésre való buzdítás czéljából, a kiállításon nyert jutalmak kiosztását ipartestületi ünnepélyre tette. A lélekemelő ünnepélyen részt vettek szab. Rimaszombat t. előjárósága, az ipariskolai felügyelő bizottság testületileg, az ált. ipartes-

— Ha maga áttér.

— Osztan másképp nem jönne hozzám?

— Nem. —

Ha IV-ik Henrik azt mondta egykor, hogy Piroška is megér egy misét. — és áttért. — Hiszen úgy se tudják azt meg otthon, abba a kis hegyközi faluban, ott a kis Balog völgyén. De nem számított szegény eltört Vas Janesi a törvényre, a mely azt rendeli, hogy az a lelkész, kinek az áttérés történik, tudassa ezt a születési hely lelkészével. — Így lett a Vas Janesi hitelhagyottsága köztudomásu Radnóton.

De mekkora riadalom származott belőle! Apja, anyja tösgyökeres falusi és kálvinista. Az egész Radnót neki gyűrűközött. No csak haza jöjjön, lesz ne mulass! Hogy engedne ilyet az az erős Radnót, a mely még politikai hitteért is agyonlövöti magát! Hát az apák hitét engedné!!

Janesi pedig nem sokáig váratott magára, jött szegény feje, hogy eljegyzésének örvendetes hírét hozza. — Meg se hallgatták, be sem eresztették.

— Hát az, a mibe az eljegyzésed került?

— Mi . . . micsoda?

— Hogy elhagytad a hitedet, hogy nem félsz az Isten haragjától, szüleid és rokonaid átkától!

Janesi tagadta, deiszen ott van a Tiszteletes urnál a levél! Épen templomba hívott a harang, azzal az édes, bus, méla rezgéssel Janesi csak hallgatta, hallgatta. Lassan-lassan mind lelkébe lopóztak a gyermekkori boldog remiscentiák, s vádlólag meredeztek fel előtte. Hallani vélte a gyülekezeti buzgó éneket. Az öreg pap jó-ságos arca, komoly szavai mintha előtte volnának, most is áhitattal hallgatná a szülők vallásos intéseit. Csak megjelentek szemében a visszaemlékezésnek édes vizei, mire meghatva mondá

— Igaz, én megfélekedtem magamról, áttértem, de visszafogok térni. —

És visszatért. —

Igy történt ez az Úrnak 1891-ik esztendejében.

Nemo.

tületi előjáróság, számos érdeklő iparos testületi tag, az iparos segédek önképző-köre és az alsófokú ipariskola tanuló ifjúsága, az ipariskola tantestülete és számos iparbarát. Az ünnepélyt Szabó József, az általános ipartestület elnöke nyitotta meg, szót kerekded beszéddel, melyből örömmel vettük tudomásul a „nagyváradi országos iparos segéd- és tanács munkakiállítás”-on részt vevő versenyzők fényes sikerét. Majd Törköly József ipariskolai igazgató lépett az előadói asztalhoz és lelkesült buzdító beszédet tartott Rimaszombat város törekvő iparos ifjúságához, serkentvén őket a munkaszeretet-, szorgalom- és kitartásra. Ezután egy ügyesen összeállított értékeztet olvasott fel a „A kiállításokról” és azoknak nemzetgazdasági fontosságáról; s végül Csepreghy Ferencnek „Ifjú barátim csak dolgozzatok” című szép költeményét olvasta fel a legmelegebb érzéssel, mely után Szabó József ipartestületi elnök, kiosztotta az érdemes iparos ifjak között a jutalmakat és a sokkal többet érő arany, ezüst- és bronz okleveleket. Oly megkapó és ünnepélyes volt ez actus, hogy sok embernek örömköny esillogott a szemében. — A jutalmak kiosztása után Zachar Gusztáv ipariskolai felügyelő bizottsági elnök ur vette át a szót és érzelmeteljes hangon beszélt városunk igen tisztelt iparos mestereihez, különösen szívvökre kötvén azt, hogy a gondjaikra bízott ifjú iparos nemzedéket oktassák tőlük telhetőleg továbbra is jóra, szépre és hasznosra; — mert hiszen, ugymond, a mai szép ünnepély fénye ó reájok is vissza-sugárzik. Majd az ált. ipartestület és annak igen tisztelt elnökéhez, továbbá az ipariskola tanító testületének tagjaihoz és a kir. tanfelügyelő urhoz intézett lelkesült kérelmeket, hogy a magyar iparos ifjúság tovább képzését továbbra is szívőkön viseljük, mert a magyar hazáért csak úgy fog felvirulni, ha minden téren szakképzett munkás polgárokkal díszkedhetik. Ezután elnök az örömmünnepélyt rövid, de talpraesett beszéddel zárta be, melyet lelkesült éljenzések követtek. A kik pedig a lefolyt iparos ünnepélynek figyelmes szemlélői voltunk, azon óhajjal hagytuk el a természet-vajha ezen szerény ünnepélynek meglesni a kívánt erkölcsi eredménye a jövőben is!!

Helyreigazítás. Mult számunk egyik-másik példányával a nyomdászok esüföldő kis gnómja megselekedte azt a tréfát, hogy a lap homlokán egy héttel hátrább igazította a dátumot, mint ahogy a kalendárium mutatott. Az említett példányok feje illetén képen igazítandó ki: Rimaszombat, 1891. október 8. 41-ik szám.

— **Vidéki olvasóink** mai számunk mellékletekép veszik Lőkóvics Lipót helybeli jóhírű kereskedőnek üzlethirdetését. Ajánljuk megérdemelt szíves figyelmébe.

— **Steinfeld és Fischer** miskolci jóhírű szabók hirdetésére, kik megrendeléseket a legközelebbi vásár alkalmával Rimaszombatban is elfogadnak, ez uton is felhívjuk olvasóink figyelmét.

Vármegyei ujdonságok.

Királyi adomány. Ő felsége a geszteteli róm. kath. templom építési költségeinek részben való fedezésére magán-pénztárából 100 forintot adományozott. A geszteteli templom a mult évi tüzvész alkalmával égett le, mely akkor e templommal együtt a község nagy részét elpusztította.

Személyi hírek. Ragályi Gézát, a tornallyai járásban viselt állandó gazdasági tudósítói állásától a földmivelésügyi miniszter saját kértére fölmentette. — Szentiványi József, a csorbai fürdő áldozatkész megteremtője, megyénk kiváló szülöttje, ki legközelebb is, midőn a lipóti esperességben a zsinati követjelöltséget elfogadta, 11 szavazattal, 5 ellenében, a hazafias pártot fényes győzelemre segítette, mult szombaton érkezett Sajó-Gömörre, fenkölt lelkü testvére, Szentiványi Miklós látogatására. Megyénknek mindig büszkesége marad, hogy a szomszéd Liptómege legmagyarabb vezérférfiát magáénak vallhatja.

Magas vendégeink, nevezetesen: Coburg Fülöp herceg nejevel, Lujza hercegnasszonnyal e hó 6-án délutáni 3 óraker hagyták el Pohorellát s Poprádon át, hol a „Hotel Tátra”-ban megháltak, Bécsbe utaztak. Kísérőikben voltak: báró Dóry a herceg adjutansa és Sarmage gróf kisasszony. Bécsben csak néhány napig maradnak, azután Budapestre és Vacsra rándulnak. — A szarvasvadászatok eredménye a következő: id. Agost herceg lőtt 7 szarvas, gróf Hoyos 5-öt, Fülöp herceg 1-et, ifj. Agost herceg 1-et és gróf Szapáry Péter 1-et s így összesen 15-öt. Nem sok, tekintve a 60—70 darabot tevő állományt.

A kishonti ev. esperesség mult számunkban említett gyűlésében kerületi gyámintézeti elnökre szavazott. A szavazatok többsége Szentiványi Árpád országgyűlési képviselő, gömöri esperességi felügyelőre esett, kire a gömöri esperesség is egyhangulag szavazott.

Esperességi választás. A gömöri ág. evang. esperesség szavazatszedő bizottsága okt. 3-án Sajó-Gömörön bontotta fel az egyes egyházak által a fő- és alesperesekre beadott szavazatokat. A 40 egyházközség bizalma újból Terray Gyula, eddigi főesperes körül központosult, ki nagy esperességét egyházi és hazafias irányban oly lelkes kitartó odaadással és elismert sikerrel vezeti. Alesperesek lettek újból Valentiny István bugyikfalvi és Bartholomeidesz László csetneki lelkészek. A választás eredménye a f. hó 21-én Jolsván tartandó rendkívüli esperességi gyűlésen tétetik közzé, hol a zsinati képviselőkre beadott szavazatok felbontatnak.

Erkölcsei diadal. Vidékről a következő tartalmu levélkét vettük: „Tek. Szerkesztőség! Önök talán ott bent a székvárosban ügyet sem vetnek arra, hogy milyen szép diadalt aratott Rimaszombat egyik derék fia, névszerint dr. Bernáth István, folyó hó 7-én nem kisebb helyen, mint a magyar országgyűlésen. Maga ugyan személyben nem volt ott jelen, de igenis ott volt a — műve. Dr. Wekerle Sándor, pénzügyminiszter ugyanis, bővebb indoklással és a ház általános helyeslése között (lásd „Egyetértés” október 8-iki szám) jelentette ki exposejében, hogy még a tél folyamán a törvényhozás elé fog terjeszteni egy törvényjavaslatot a hitelszövetkezeteknek országszerte való alakítása czéljából. Köztudomásu, hogy ennek az ügynek az országban évek óta Dr. Bernáth István az egyik legelső harcosa, ki gróf Károlyi Sándorral és Hajós József pestmegyei nagybirtokossal szövetkezve, szóban, tettben, írásban mindent elkövet arra, hogy az országban szunnyadó erjét a hitelszövetkezetek megteremtése által szelvényben-hosszában

felköltse. Mivel az ember sajátosságos természetében rejlik az, hogy sokszor ami a magáé, ha jó is, szép is az, a megszokásnál fogva kevésre méltatja, ebből a meggondoláshiból tartanám én helyesnek, hogy Bernáth Istvánnak vármegyénknek is fényet diadala a helyi lapban szövé tessenék. Tisztelettel — y. — Ezekhez a sorokhoz, tekintve azt a viszonyt, mely lapunkat dr. Bernáth I.-hoz köti, nehogy ildomtalanoknak látszassunk, nem tartunk szükségesnek egyebet hozzáfűzni, mint egyszerűen konstatálni az eszme diadalának kezdetét és kifejezni reményességünket a fölött, hogy az ügy, melynek jelszavát vármegyénk jeles fia zászlajára tűzte, csakugyan országszerte s így nálunk is általános sikert fog aratni. Utóbbi annyival is inkább remélhetni, mivel ezen eszmét buzgó férfiak nálunk már évek óta terjesztik s arról lapunk is ismételve cikkezett; legközelebb pedig a gömörmegyei közművelődési egyesület is melegen karolt fel azt. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy dr. Bernáth István „Szövetkezők” cz. lapjából a II. évfolyam 9-ik száma is megjelenet a szokott jeles és életbevágó eszmékkel dus tartalommal. Cikkei közül ugy a fővárosi, mint a vidéki lapok többet reprodukáltak.

Szamonkérő-szeki ülés volt folyó hó 12-én a vármegyházán főispán ur elnöklése alatt. A különböző ügykörökhöz érkezett darabok nagyjából mind feldolgozva találtak. A hátralék kevés; a mi van, az is onnét származik, hogy Lukács Géza tb. főjegyző az országuti pótdaló tárgyalásával volt hosszabb ideig elfoglalva, Török II. aljegyző pedig katonai szolgálaton van.

Elhalasztás. A f. hó 24-ére kitűzött elegy-agárverseny a közbe jött megyei gyűlések folytán november hó 3-ára és követve napjaira tetetett át.

Bíróválasztás Csetneken a lekötött törvénybírói hivatalra mult hó 28-án a képviselői tanács Molnár János helybeli jó hírben álló üzletembert választotta meg, ki e hó 1-én már elis foglalta — idáig elhanyagolt — hivatalát.

Két új vasut. Említettük már, hogy a Murány és Csetnekvölgyön régóta óhajtott és tervezett vasúti vonalak kiépítése immár nagyon közel áll a megvalósításhoz. Ez ügyben újabban mindkét vasut érdekeltsege — mint halljuk — azt a kérést intézte a vármegye közgyűléséhez, miszerint járuljon hozzá a vármegye a létesítendő vasutak költségeihez oly módon, hogy válton magához bizonyos számú törzsrészevnyt, abban az arányban, amily mérvű lesz a vasutak létesítése által a közmunka pénztár megtakarítása, mely arány az érdekelték számítása szerint egy-egy vonalon 50—60 ezer forintra tehető. A kérvényezők, kiknek élén egy oldalon Mihálik Dezső Coburg herceg uradalmának jogi képviselője, Stefanosok Károly és Basilidesz Gusztáv polgármesterek, másfelől Marton János ochtinaí földbírtokos, Janovitz Gyula rochfalvi gyáros, Hodinka Mihály és Kövály Odón a gróf Andrásyak jogi képviselői, továbbá Szontagh Pál, a csetneki rézhámor tulajdonosa és még több vármegyei neves ember áll, — kérelmük nem szokatlan voltának bizonyítására egy kimutatásban sorolják föl mindazon vasutakat, melyek a különböző vármegyék által az ország minden részében hasonló támogatásban részesülnek. A kérvények letárgyalása már a legközelebbi őszi gyűlésre van kitűzve s az érdekelték erősen bíznak, hogy ügyük kedvező elintéztést fog nyerni, a mi hihető is. A Csetnekvölgyi vasut részvényeseinek biztosítására egyébiránt már tetetett is egy 100 ezer forintot érő ajánlat a nagy szlabosi papírgyár részéről s ilyenformán ennek a vasutnak a kiépítése már csak attól függ, hogy a helyi érdekeltsegek 60—70 ezer forintot érő törzsrészevny aláírásával hozzájárul-e ahhoz.

Alapítványok a földmives iskolának. Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg egy mult hó 18-án Budapesten kelt alapító levelében, hat egymás után következő évre 150 frtos alapítványt tett a rimaszombati földmives iskola részére, egy szegényebb sorsu tanuló ellátása czéljából. A kijelölési jogot magának tartotta fent a herceg ő felsége. — Ezzel kapcsolatban fölemlítjük, hogy értesülésünk szerint további hat évre a vármegye közönsége is megújította az ezen iskola számára régebben tett két, egyenként 150 frtos alapítványt.

Új postahivatal felállítására van kilátás Zabar községben, miután a fentartási költségek fedezéséhez Zabar $\frac{2}{3}$, Pogony község pedig $\frac{1}{3}$ részben hozzájárulnak. Zabarban már ennek előtte is volt postahivatal, de megszüntetett.

Gyógyszertári költségek fejében 165 frtot utalványozott legközelebb a belügyminiszter egyes vármegyékbeli gyógyszertáraknak. Ezek a költségek a megyebeli szegények részére a folyó év 2-ik negyedében kiszolgáltott gyógyszerek árát képezik s az egyes gyógyszertárak között következőképp oszlanak meg: tiszolci 61 frt, rimaszombati 21 frt, jolsvai 31 frt, pelsüci 52 frt.

Új orgona. Csetnekről tudósítanak, hogy a róm. kath. templomban föltiszt. Teshler Antal prépost közadakozásból gyűlt 800 frtért orgonát állított minék legjobban a kántor örül, mert legalább többet nem kintornál, de orgonál.

Humanus egyesület alakult Csetneken Soltész Edéné kezdeményezése folytán. Az egyesület a városbeli szegény gyermekek felruházását és segélyezését tűzte feladatául s többek gyűjtése és hozzájárulása által már rendelkezik is egy kevés tőkével.

Nándorvölgyön — mint nekünk elkésvé jelentik — a gyárközségi iskolában tartott Szechenyi-ünnepély alkalmával, a magyar nyelvben jártas tanulók között Antony János és Westhoff Károly urak ajándékából pénzbeli jutalomdíjak osztattak ki. Petrenkó János vasgyári tisztviselő pedig szintén ebből az alkalomból egy Szechenyi képet ajándékozott az iskolának.

Vármegyei tisztviselők helyzetének javítása tárgyában intézett átiratot Zemplénmegye közönsége a mi vármegyénkhez is. Ez az átirat itt, a folyó hó 26-án tartandó közgyűlés tárgysorozatába fel is vétetett, s mint halljuk, vármegyénk intéző körei nem is idegenkednének a tisztviselők helyzetének valóban már-már elodázhatlanná vált megjobbítása eszméjétől, ha a fizetés-emelést azok a mindig készletben álló „viszonyok” egyáltalában megengednék. Akkor, mikor az állami tisztviselők régóta ábitott reménysegei is a megvalósulás előtt állanak, valóban nem lehet rossz néven venni a vármegyei tisztikartól, ha természetes érdeklődéssel néz a tárgysorozatot 21-ik pontjának letárgyalása elé s minden jót mernek remélni a közgyűlés humanusan gondolkozó vezérférfiától.

Tűzek. Dobsinán októb. hó 8-án este nyolcz óraker tűz ütött ki, mely alkalmával egy ház s egy másiknak melléképületei a lángok martaléka lettek. Ez már rövid idő alatt a harmadik tűz eset, ugy, hogy azon gyanunak adatott kifejezés, mintha ez a szándékos akaratnak gonosz műve volna. Főispánunk, ki az nap Dobsinát hivatalosan látogatta, épen a vacsora alkalmával hallotta meg a harang fölverését. — Ochtinán e hó 3-án éjjel szintén tűz volt. A régi papírgyár s a hozzátartozók mellék épületek égték le. A tűz gyujtogatásból eredt.

Rejtélyes bűnesetről ad hírt egyik tudósítónk. E szerint Putnokon Iváki József ottani közbecsülésben álló élemedett polgár, örökli fortélylval kiesztet módon a saját felesége által akarta megmérgeztetni egy eszedőleány. A reggeli kávéhoz — melyet a házi asszony maga szokott volt rendszeren elkészíteni — tejet szűrt a leány s ebbe vegyítette volna, tudósítónk értesülése szerint, a mérget, hogy így a bűn ódiama a feleségre, mint a reggeli megkésztítőjére essék. A eszedőleány, kinek felbujtó bűntársa is van, állítólag már be is vallotta volna életemült tettet a községi hatóság előtt. Bizonyos tartózkodással fogadjuk ezt a hírt, melyért a felelősséget teljesen a bűnküldőre hárítjuk, annál is inkább, mert neki az illető községi előjáróságra is van a tudósításban annyi panasz, hogy kissé elkésvé hallgatta volna ki és fogadta el a bűnös leányt.

Kutyavásár Tornallyán. Egy Dolinka pusztai erdővédnek roppant kutyaszerencséje támadt a mult hónapban. „Hivatalos körútjában” t. i. egy az orvadászat nemes sportját űző, feeskehasu cane-kopóra akadt, akit — mivel „személye” — és tiltott eszedelménye igazolására nézve minden fölvilágosítást kerekben megtagadott, sőt a hivatalos rendre utasítást még illetlen vonítással is kigunyolni merészelt — kello erőrel és tapintatval menten szabadságvésztre itelt az erdőri buzgódom. Tulajdonosa nem jelentkezvén, a kénytelen-kelletlen rabkoszton tartott eb parvenu számára a törvényes szokás értelmében, árverés után akart gazdát fogni a tornallyai szolgabíró. A kutyaliczítáczióra a határidő e hó 10-ik napjára tényleg ki is tüzetett, hogy azonban milyen lett az eredmény, arról távirati tudósítás hozzánk mindeztideig nem érkezett. Kutytya-kutyánszki!...

Rovid hírek. Csiribiri tolvajnép. A beesület és jó erkölcs oly elszomorítólag dühög már vármegyénkben, hogy innes-tova valamire való rablás vagy betörés még írmagnak se akad. Csupa apró-cseprő lopások fölött kell a kir. törvényszéknek itélkeznie. Ihol ni pl. Simon Kálványista Teresu meg Szabó Maresa Serkében egy eszedőtársuk garde-robejából ruházkodtak fel, e miatt aztán egy hónapig rab-föltetben kell nekik paradézniok. — Szekeres József azonban férfi léttére már férfihoz illő terven törte a fejét: pénzt akart keríteni mindenáron. „Talált” is egy tárczát a kisereti koresmáros asztaliókjában, de hogy abban hány forint volt: azt négy hónap alatt lesz ideje megszámitani a fogházban. — Ugyancsak ennyi ideig elmélkedhetnek az anarchista elvek fölött azok a suhanécek, — névszerint: a két Janesi, Varga meg Boldiz és a cimborájuk Csapó Bandi, — a kik holmi veszedelmes robbanó-szereket, gyutaesot meg kanóczot loptak Csetneken, amiknek értéke jöllehet csak 30, mond: harmincz krajczár volt, mindazonáltal illetékepen elég drága lett — nekik. — Brózman Jánosnak pedig szintén 6 hónapig fajhat a foga arra a juhhusra, amelynek peesenének való illata Polonkán esiklandoza az orrát. Mindezek, a törvényszék gráciájából ülnökké választott jeles firmák büntetésüket már részben ki is tölötték, a „java rész” azonban mindazonáltal még csak ezután következik rájuk. Büntetésük kiállása után kezdődik t. i. a „hivatalvesztés”, attól fogva tehát a körülményekhez képest 3—6 évig nem gyakorolhatják „legszentebb polgári jogaikat”, ami egyebek mellett annyit is tesz, hogy a jövő képviselő választásokon pl. mandátumot semmi esetre sem szabad elfogadniok, még Simony Kálványista Treszkának sem.

Vegyes hírek.

Teli menetrend. A M. Á. V. ujonnan kibocsátott menetrendje vármegyénket annyiban érdekli közelebből, amennyiben abban egy új — illetőleg egy a nyáron beszüntetett vonat újabb forgalomba helyezéséről is van szó. Ez a vonat Hatvanig, mint személy, attól kezdve Budapestig és vissza pedig mint gyorsvonat közlekedik, és Fülekről Budapest felé reggel 9 óra 28 perczkor, Feled felé pedig este 6 óra 26 perczkor indul. Rimaszombatból ezen a vonaton reggel 7 óra 22 perczkor indulva, délután 1 óra 40 perczkor lehet a fővárosba érkezni; onnan vissza Rimaszombatba pedig délután 2 óra 20 perczkor való indulással, este 9 óraker.

A magyarországi kárpát egyesület e napokban osztotta ki tagjai között az 1891-iki évi 18-ik évkönyvét. A 204 oldalnyi vaskos kötet első felében 8 tartalmas s érdekes leírás taláunk a Kárpátok különböző vidékeiről. Ezek közül kettő a mi „százbérezü kis országunkat közlekedik érdeklő s vidékét ismerteti. Münnich Kálmán mérnök az aggteleki barlang felmérése és áttörése, Siegmeth Károly az abauj-torna-gömöri barlang vidékét ismertette. A barlangnak sok nehézségbe ütköző felmérése, melynél olykor 20 munkás is segédkezett, melyet Münnich Kálmán minden díj nélkül teljesített, a közbeső megszakításokkal teljes 80 napot vett igénybe. Az új bejárat áttörése 5000 frtba került. A közvetlen felügyeletet Benedikty Kálmán bányamérnök gyakorolta, míg a pénztári műveletet Schlosser Albert vezette. Siegmeth Károly érdekesen és nagy részletességgel ismerteti az aggteleki, a sziliczei barlangokat, a pelsüci esengő lyukat. Nagy szolgálatot tett ezzel ezen vidéknek és a turisták által még eléggé nem látogatott megyénknek, midőn azt ezen 6000 példányban elterjedt évkönyvben oly meleg érdeklődéssel ismerteti. Az évkönyv többi része élénk képet nyújtja ezen hazánkban 12 s külföldön is Boroszlón (sziliczei) egy oszlatlyval bíró egyesületnek, mely hazánk ismertetése s az érdekes hegyvidék hozzáférhetése körül eddig oly kiváló és közhasznu tevékenységet fejtett ki. Megyénkbeli mintegy százan állandó tagjai ezen egyesületnek. Tekintélyes szám. Sajnos azonban, hogy nincs ki ezen 100 taggal a gömöri oszlatly szervezze, mely a mi hegyvidékünk hozzá férhetését feladatává tűzné ki. Addig is míg ez bekövetkeznék, felhívjuk olvasóinkat, ezen megyékre is áldásosan kiható egyesület támogatására, mely a csekély 2 frtnyi évi tagdíj fejében tartalmas és érdekes olvasmányt nyújt évkönyvében.

Szerkesztői üzenetek.

W. K. Dehogy is nem tudja, tudja bizony a kiadóhivatal is, hogy t. p. jár oda. Az csak tévedés volt.

E. H. Nándorvölgy Kívánságunk vagyunk mi is, hogy hol sin-köföldnek el a nekünk szánt tudósítások. Köszönettel vesszük, ha utána jár. Ok mennek majd — ha vagy. A tervet azonban akkorra már nyomatásban szeretnénk látni. Üdv!

—y. Figyelem! Ébresztésének nyomát leli a lapban. Egyebet az illető szerényességének megsértése nélkül mi nem tehetünk.

K. Ö. Bud-pest. Kézirat-halmaz miatt késik.

R. F. Ibi-ubi. Az ön megígért kézirat-halmazza pedig hol? Késik? Most volna időserü.

U. A. Csak nagy óvatosság mellett lehet az illyesfélék kiadni. Ha zsebben vannak a bizonyítékok: akkor talán jöhetett volna ügyis, a hogy írva állt.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.

Eladó zongora.

Egy hét-nyolczados, bécsi, teljes jó karban lévő, esinos kiállítású, minden igényeknek teljesen megfelelő, jól hangolt zongora a **Süvetel ev. lelkésznel** szabad kézből eladó. — Levélben vagy szóval értekezhetni a tulajdonosnál **Süveten u. p. Jolsva.**

Pályázat.

A rimaszombati takarékpénztárnál előléptetés folytán megüresedett **könyvezetói állásra** pályázat hirdettetik.

Ezen állás egyelőre 600 frt évi fizetéssel díjaztatik, s a megválasztott tartozik 1000 frt biztosítékot letenni avagy lekötni.

A pályázati kérvények bezárólag **1891. évi november hó 10-éig** a rimaszombati takarékpénztár igazgatóságához czimzetten adandók be.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A nagyérdemű közönségnek szives tudomásul adom, hogy **déli gyümölcs** és különlegességekben új áruim érkeztek.

Ajánlom déli gyümölcsben: szép narancs- és citromjaimat. Kaphatók továbbá nálam többféle **fűgék**, mint szultán, görcei, pugliczi és szép koszu. **Brancell, malaga-szőlő**, többfajta **mogyoró:** levanti, szicíliai és nápolyi, **coccus- és narra-diók, mandula és mazsola.**

Halakban: Ajóka (szardella), halikra (caviár), muszka-hal és szardínia.

Sajtok: Ementhali, imperial, gróji, rommadur, kishéri esemege és „Kinesem”, finom lipői- és kárpáti ösi túró.

Melegen ajánlok továbbá különféle új termésk, kitűnő aromatikuss **orosz teákat**, honi és görcei **gesztenyet**, igen jó minőségű **erdélyi diót**. — Hóni és zmaini **horeczet rakott** ugori és zöld paszuly, palaczkokban **befőtt paradicsom**, legfinomabb **málna-szörp** stb.

Üzletemben mindig kapható: **nemesfajú szőlő kilonként 30 krral.**

Végül ajánlom minden nap friss, saját sütésű és jó hírnek örvendő **fehér és barna kenyereimet.**

Megrendelésre mindennemű **halakkal** is szolgálhatok.

Vidéki megrendeléseket vasutal vagy postán pontosan és jutányos áron eszközölöm.

Kiváló tisztelettel

KÖHN ADOLF.

Rimaszombat, Jánosi-utca 14. sz. a.

Üzletfelosztás.

Üzletemet felosztatni szándékozván, ajánlom

t. kereskedő társaimnak

jutányos áron való megvételre a raktáron lévő **rőfös-, rövid- és diszműaruimat.**

Král Károly kereskedő,

1—2

RATKÓN.

Birtok bérbeadás.

Borsodmegye **Arló** község határában az **ózdí** vasuti állomástól fél órányira 338 magyarhold tagosított birtok, gazdasági épületekkel ellátva, 1892. év január 1-től 6 évre hasznóbérbe kiadó. — Értekezhetni **Kolossy Gusztáv ügyvéddel** Egerben. 1—3

Bérbeadó lakás és szántóföld.

Rimaszombat város legkiemelkedtebb helyén a **Ferenczy-utczában 11. sz. a.** házban két család számára való kényelmes, jó, száraz lakás (6 szoba, 2 konyha, téglázott két nagy padlás, 3 pince), egy gazdasági épület külön udvarral (két istálló, egy kamra stb.), valamint egy gyümölcsös s veteményes kert, mely a lakóház kettős udvarától a szomszédos Koháry-utczáig terjed s közeli átjárásul szolgál a piac felé. — nemkülönbön ezen belsőséghez tartozó s a város közvetlen közelében a „Király-utnál” levő 3292 □-ól legjobb minőségű szántóföld egy vagy több évre bérbe kiadatik. A lakóház udvarán, ugyszintén a kert közepén gazdag forrásu két kút tiszta ivó vizet szolgáltat.

A bérlet iránt értekezhetni **Riszlay János** ev. lelkésznel, mint tulajdonossal **Rimaszombán**, esetleg meghatalmazottjával **Institorisz Endre** ügyvéddel **Rimaszombatban.**

Egy kazal széna,

továbbá egy „Hungária Brill” tizenegy soros vetőgép eladó. — Értésítést ad **özv. Bernát Gyuláné** urnő **Rimaszombatban.**

STEINFELD és FISCHER

férfi szabó czég üzletébe **Miskolczon: újdonságok és különlegességek** angol, francia és belföldi divatkelemből a legnagyobb választékban érkeztek ez időnyre.

Nevezett czég jövőre is főtörekvésének tartja a ruhák izlésteljes elkészítésére és elegans kiállításra a legnagyobb figyelmet fordítani.

Szövetminták **jutányos árak** jelzésével és legújabb londoni divatképek készségevel küldetnek bérmentve.

Mérték szerinti rendelések Rimaszombatban az országos vásárok alkalmával (Három Rézsa vendéglőben) fenti czég által elfogadhatnak.

2—3

Hirdetmény.

A nagyrdőzei kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Vertheimer S. és fiai** végrehajtatónak **Beeser András** végrehajtatást szenvedő elleni 714 frt 90 kr. tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyrdőzei kir. járásbíróság) területén lévő Jolsva város határában fekvő a Beeser András és társai tulajdonát képező jolsvai 1114, 102, 488, 756, 781, 782, 785, és 869. sz. tjkvekben foglalt ingatlanokra az árverést 1455 fitban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1891. évi október hó 27-ik napján d. e. 9 órakor** Jolsván a város házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik LX-ik törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ova-dékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagy-Rőczén, 1891. évi február hó 25.

A n.-rdőzei kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság **Molitorisz, kir. járásbíró.**

Tölgy műfa eladás.

A rimaszombati vasutállomástól félóránnyira uzapanyni **Baglyas** nevű erdőrezsben **százötven** drb különböző vastagságú tölgy-műfa (1890. évi vágás) eladó. — Értekezhetni tulajdonos **Máriássy Andorral** Rakotytyáson, posta Felső-Bátka. 3—3

Most jelent meg

KUNZ és MÖSSNER

Budapest, kigyóter 5—6

„A SZÉP JUHÁSZNŐHÖZ”

140 lapra terjedő vászon és fehérmű képes árjegyzéke, amely kívánatra ingyen küldetik

Speciális kelengye készítőik.

Képes Családi Lapok

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Szerkesztő: **Dr. Tólnai Lajos**. Főmunkatárs: **Dr. Váradi Antal.** Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Dr. Murányi Árpád.**

5—5

Előfizetési Ára:

a „Hölgyek Lapja” czimű dívat-melléklettel s a **Regénymelléklettel** együtt:

Égész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok” czimű hetilap új negyedebe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelti családoknak e szellemi kincsét meg a következő írők és írók támogatják: Jókai Mór, Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dahmady Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsy József, Temérdek (Jeszzenszky Danó), dr. Prém József, dr. Széklay János, Inezély László, Palágyi Lajos, Erdőy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Csorba Pál, Lotay Ákos, stb. Benitzky-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliflay-Benitzky Irma, Harmath Luiza, Hevesy-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Károlyszky Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike, stb.

A „Képes Családi Lapok” az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legdrágább, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden változat felőli: képei a jelen eseményeit s a leghíresebb festők műveit mutatják be.

„Hölgyek Lapja” czimű havonként kétszer megjelenő dívat melléklete a legújabb dívatmelléketeket hozza s a mellett a magyar háziasszonyok valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regénnyel ajándékozza meg évenként az előfizetőt.

A „Képes Családi Lapok”-nak még a **zöld borítéka** is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, keczka- és ponttalányokkal és szórjévtényekkel, melyeknek megfőtői értékes jutalmakat kapnak.

A „Képes Családi Lapok” gazdag tartalma és számos melléklete daczára mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap: éppen azért bizton számíthatunk minden honfai és honleány, minden magyar család támogatására és pártfogására.

Mutatvány számokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legezelszerűben levelezőlapon — hozzáfordulnak.

A ki az egész évre szülő hat frtnyi előfizetési összeget 10 krajczár esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; és a ki 3 frt előfizetési összeget és 30 krajczár esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két eredeti regényt küld ajánva jutalmul.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvtérkereskedésben.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest, Nagykorona utca 20. szám.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Budapesti Hirlap

4—6 Mindenki, a ki

alkalmazást keres vagy alkalmazást adhat

a „BUDAPESTI HIRLAP”

apró-hirdetéseit

által nélkülözheti a közvetítőket.

Régi dolog, hogy a közvetítés sok pénzbe kerül és a viszonyokat egyáltalában tekintve, gyakran fordul elő, hogy a költséges közvetítés daczára sem az alkalmazást kereső nem jut könnyen helyhez, sem az alkalmazást adó nem kap könnyen megbízható embereket. Óka ennek főleg az, hogy a munkaadó és munkakereső, a vevő és az eladó, nem érintkezik közvetlenül. A közvetlen érintkezésre pedig manap alig van hathatósabb eszköz, mint egy elterjedt lapban való hirdetés. A „Budapesti Hirlap” apró-hirdetési rovata pedig naponta legkevesebb 90,000 ember által olvastatik. (A lap naponta 30,000 példányban jelenik meg; legkevesebb három olvasót lehet számítani egy-egy lapra). **Kereskedő**, a ki könyvvezetőt, irodatisztát, gyakornokot keres, vagy viszont azok, akik hasonló alkalmazást keresnek: a gazda, aki kasznárt, ispánt vagy gazdasági gyakornokot keres és viszont akik ajánlkoznak: a háziasszony, aki szakácsnét, szobaleányt, dajkát, eselileányt keres és hasonlóan szolgálók, akik helyet keresnek: birtokeladás, üzleteladás, birtok-bérlet, házeldás, házvétel, nevelő, nevelőnői, házvezetőnői, gazdaszonyi és egyéb pályázat, lakáskiadás és lakásbérbevételi hirdetések, szóval az élet-szükséglet minden fázisában könnyen és olcsó pénzen a

BUDAPESTI HIRLAP apró-hirdetéseit által célt lehet elérni.

Családi jelentésekre, különösen

eljegyzési hírekre, hymen hírekre, esküvőre való meghívásokra, születési jelentésekre, nevnapi gratulációkra, gyászjelentésekre és minden efféle

közleményekre

a „Budapesti Hirlap” apró-hirdetési rovata kiválóan alkalmas.

A hirdetési díjak igen olcsók. Mindannyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik, egy-egy szó két krajczárba kerül, vastagabb betűvel négy krajczár. Czimmel ellátott hirdetéseknek még egy-egy hirdetés után 30 kr. kincstári bélyegilleték külön jár. Ha a czim nincsen kitéve, hanem a hirdetés úgy szól, hogy: „Czim a kiadóhivatalban megudható”, akkor bélyegilleték nem kell fizetni. A kiadóhivatal ilyen esetben minden díj nélkül megmondja a kérdézőkötőknek az illető czimet, sőt vidékre díjtalanul levelez is, ha a kérdézőkötő a postabélyegyet beküldi. Helyben a hirdetések a kiadóhivatalban véletlen föl készpénzben, vidékről a pénzt legalkalmasabban postautalványon lehet küldeni. A „Budapesti Hirlap” előfizetési ára negyedévre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr. A czim egyszerűen: „Budapesti Hirlap, Kalap utca 16”